

KORRALDUS

15.07.2026 nr DM-130549-28

Rae 2 turbatootmisala keskkonnaloo nr HARM-063 muutmine

1. OTSUS

Arvestades taotleja Aktsiaselts AHTOL 15.07.2025 esitatud keskkonnaloo taotlust nr T-KL/1027030-3 ja võttes aluseks maapõuseaduse (MaaPS) § 48, § 66 lg 2 p 2, § 67 lg 1, veeseaduse (VeeS) § 187 p 6, § 191 lg 1, atmosfääriõhu kaitse seaduse (AÕKS) § 89 keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (KeÜS) § 41 lg 4, § 59 lg 2 p 4 ja haldusmenetluse seaduse (HMS) § 53 lg 2 p 2, § 61 lg 1 **otsustan:**

1.1. Muuta Aktsiaselts AHTOL-le (registrikood 10235448) Rae 2 turbatootmisala keskkonnaluba nr HARM-063 vastavalt taotlusele järgnevalt:

1.1.1. Liita keskkonnalooaga nr HARM-063 vee erikasutuse keskkonnaluba nr L.VV/324779.

1.1.2. Pikendada keskkonnaluba nr HARM-063 maavara kaevandamiseks ja vee erikasutuseks 30 aasta võrra seega kuni 28.02.2060.

1.1.3. Lubada keskkonnalooas nr HARM-063 vee erikasutust Harju maakonnas Rae vallas Rae külas Soometsa kinnistult (katastritunnus 65301:002:0502) turbakaevandusest sademevee juhtimiseks Ahtol-Rae 2 väljalasuga (HA625) Rae kraavi (Eesti Looduse Infosüsteemi (EELIS) kood VEE1092100), vee erikasutusloas L.VV/333858 seatud tingimuste alusel, mis on välja toodud käesolevas korralduses.

1.1.4. Määrata keskkonnalooas nr HARM-063 Rae 2 turbatootmisalalt suublasse juhitud sademeveele lubatud saasteained ja saasteainete kogused (tabel V4); väljalaskme seirenõuded (tabel V7); meetmed, mis aitavad vähendada vee erikasutuse mõju nende täitmise tähtsajad (tabel V16) ning nõuded teabe esitamiseks loa andjale (tabel V17).

1.1.5. Määrata keskkonnaloo nr HARM-063 nõuded saasteainete välisõhku väljutamiseks loa vormidel A1 ja A3-A5.

1.1.6. Seada keskkonnalooale kõrvaltingimused lähtuvalt käesoleva korralduse alapeatükis 3.3. „Kõrvaltingimuste seadmine“ toodust.

1.2. Tunnistada kehtetuks vee erikasutuse keskkonnaluba nr L.VV/324779 alates käesoleva korralduse jõustumisest.

1.3. Korraldus jõustub selle teatavaks tegemisest Aktsiaseltsile AHTOL.

2. ASJAOLUD

2.1. Keskkonnaloa muutmise taotluse läbivaatamine

Aktsiaselts AHTOL (registrikood 10235448, aadress Raba tee 5, Soodevahe küla, Rae vald, Harju maakond, edaspidi *ettevõtte*) esitas Keskkonnaametile Rae 2 turbatootmisala keskkonnaloa nr HARM-063 muutmise taotluse (edaspidi *taotlus*). Esmataotlus on registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis (edaspidi ka *KOTKAS*) 19.12.2024 menetluse nr M-130549 juurde, nõuetekohaselt korrigeeritud taotlus on registreeritud 15.07.2025.

Rae 2 turbatootmisala asub Harju maakonnas Rae vallas Rae külas riigimandis oleval Soometsa katastriüksusel (tunnus: 65301:002:0502). Soometsa katastriüksuse riigivara valitseja on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium ning volitatud asutus Maa- ja Ruumiamet.

Aktsiaselts AHTOL omab Rae 2 turbatootmisala mäeeraldisel vähe ja hästilagunenud turba kaevandamiseks ning vee erikasutuseks keskkonnakaitselubasid nr HARM-063 (maapõu) ja L.VV/324779 (vee erikasutus). Mõlemad keskkonnaload kehtivad kuni 28.02.2030. Käesoleva keskkonnakaitseloa muutmise ja pikendamise taotlusega soovib arendaja liita keskkonnaload nr HARM-063 ja L.VV/324779 ning säilitada oma tegevust Rae 2 turbatootmisala mäeeraldisel ehk pikendada loa kehtivusaega 30 aasta võrra. Samuti soovitakse korrigeerida korrastamise suunda tänastest teadmistest lähtuvalt.

Rae 2 turbatootmisalalt sademeevee suublasse juhtimiseks on ettevõttele antud 17.08.2015 korraldusega nr HJR 1-15/15/433 vee-erikasutuslooba nr L.VV/324779. Keskkonnaluba on kohustuslik kui juhitakse sademevett suublasse turbatööstusmaalt (veeseadus § 187 p 6). Vee erikasutusloaga juhitakse vesi läbi settebasseini väljalaskme Ahtol-Rae 2 (HA625; X:6583791 ja Y:551700) kaudu Rae kraavi (EELIS kood VEE1092100), mis on ühtlasi ka Rae 1-2 maaparandussüsteemi eesvool valglaga kuni 10 km² (maaparandussüsteemi kood 4108920010290). Suublasse juhitava vee koguseks on 576 000 m³ aastas ehk 144 000 m³ kvartalis. Suublasse juhitud vooluhulgad ei muutu võrreldes vee erikasutuslooga nr L.VV/324779 lubatud vooluhulkadega.

Taotletav mäeeraldis hõlmab Rae turbamaardla (registrikaart nr 280) Rae 2 turbatootmisala aktiivse tarbevaru plokki 3 ja 4. Tegemist on olemasoleva keskkonnaloa nr HARM-063 muutmisega. Mäeeraldise teenindusmaa pindala on 185,51 ha, sealhulgas mäeeraldise pindala on 149,57 ha.

Rae 2 turbatootmisala mäeeraldisel on 2024. a läbi viidud jääkvaru uuring „Rae 2 turbamaardla Rae 2 turbatootmisala jääkvaru uuringu aruanne (varu seisuga 18.06.2024)“ (OÜ Inseneribüroo STEIGER töö nr 24/4808), mille tulemusena on täpsustatud mäeeraldise jääkvaru. Uuringu tulemusena on korrigeeritud ja Maa-ameti peadirektori 12.09.2024 korraldusega nr 1-17/24/1801 kinnitatud jääkvaru plokkides 3 ja 4 aT.

Maavara kasutusalaadeks on põllumajandus ja aiandus. Rae 2 turbatootmisala korrastamise suunaks on taassoostamine.

Rae 2 turbatootmisalast ~80 m kaugusel kagus asub taotlejale kuuluv Rae turbatootmisala mäeeraldis (keskkonnakaitseluba nr HARM-025, kehtiv kuni 06.10.2050).

Tallinn – Lagedi tee (kõrvalmaantee nr 11290) möödub mäeeraldisest 0,8 km põhja poolt ning Tallinna ringtee (põhimaantee nr 11) 1,6 km ida poolt. Viimaselt tuleb läbi kõrval oleva Rae turbatootmisala turba väljaveo tee Rae 2 turbatootmisalale.

Mäeeraldisest 50 m edela ja lääne pool paikneb Rae TTP-504 (MPS kood 4109300010010) ning sama kaugel lõunas Rae T-1967 (MPS kood 4108920010290) maaparandussüsteem. Kuivendusveed suunatakse Rae kraavi (EELIS kood VEE1092100), mis on ühtlasi ka Rae 1-2 maaparandussüsteemi eesvool valglaga kuni 10 km² (maaparandussüsteemi kood 4108920010290). Rae 2 turbatootmisala mäeeraldise kaht lahustükki eraldaval tervikul paikneb AS-i Gaasivõrk maaalune gaasitorustik (VID A000669765), mille kaitsevööndi laius on 2 m toru keskjoonest. Mäeeraldisest 0,3 km edela poolt möödub Vaskjala-Ülemiste kanal (EELIS kood VEE1093000), mille kalda veekaitsevööndi laius on 10 m veepiirist. Rae 2 turbatootmisala mäeeraldisest 50 m põhja pool on Tallinna lennuvälja kaitsevööndi (VID EETN) piir, aktiivse ja taotletava mäeeraldise teenindusmaa põhjanurk kattub kaitsevööndiga 0,05 ha ulatuses.

Lähim majapidamine asub mäeeraldisest ~273 m kaugusel edelas Loopere (tunnus 65301:002:0137) kinnistul. Suurem elumuala jääb käitisest umbes 500 m kaugusele edelasse.

Turbatootmisala teenindusmaa lähimad puurkaevud on ~73 m kaugusel kirdes Lennuradari tee 34 (tunnus 65301:001:6155) kinnistul asuv puurkaev PRK0005986; samal kinnistul asub ca 10 m vahedega kokku 18 puurkaevu. ~0,2 km kaugusel kirdes asub Posti (tunnus 65301:002:1673) kinnistu olmevee puurkaev PRK0005986.

Tootmisala on kogu ulatuses kuivendatud lahtise kraavitusega ning tootmises olevalt alalt on taimestik eemaldatud. Kaitsealuste taime- või loomaliikide leiukohti seal Eesti looduse infosüsteemi andmetel ei ole. Samuti puuduvad mäeeraldise piires kaitstavad looduse üksikobjektid. Mäeeraldise 500 m laiusel puhvril on inventeeritud Natura elupaigatüübid 7160 (allikad ja allikasood), 7120 (rikutud, kuid taastumisvõimelised rabad), 7140 (siirde- ja õõtsiksood) ja 91D0* (siirdesoo- ja rabametsad), 6280 (lood ja alvarid).

Lähim kaitstav looduse üksikobjekt on Nokakivi rändrahnude rühm (EELIS kood KLO4000120) 280 m kaugusel põhja pool. Kaitstavad alad, Natura 2000 alad ja metsa vääriselupaigad jäävad enam kui 1 km kaugusele. Mäeeraldisest 900 m kaugusel asub kanakulli elupaik (EELIS kood KLO9118081).

Mäeeraldise teenindusmaa piirides kultuurimälestisi ei ole, kuid juhuslike leidude korral tuleb teavitada kohe Muinsuskaitseametit.

Keskkonnaamet kontrollis taotleja esitatud taotlusmaterjale vastavust maapõueseaduses (edaspidi MaaPS), keskkonnaseadustiku üldosa seaduses (edaspidi KeÜS), keskkonnaministri 23.10.2019 määruses nr 56 „Keskkonnaloa taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa

andmise kord ning keskkonnanaloo taotluse ja loa andmekoosseis” sätestatud nõutele ning pidas andmeid piisavaks taotluse menetlemiseks.

Riigilõiv 2388 eurot on tasutud 19.12.2024 riigilõivuseaduse § 136² lõike 2 kohaselt (redaktsioon jõustus 01.07.2024).

MaaPS § 49 lõike 2 alusel andis keskkonnanaloo taotlusele arvamuse riigiasutus, kelle ülesanne on tagada riigi geoloogiaalane pädevus (Eesti Geoloogiateenistuse 03.07.2025 nr 13-1/25-1084; KOTKAS 11.09.2025 nr DM-130549-18).

2.2. Kehtivad keskkonnakaitsealad

Ettevõttele on antud kaevandamisluba nr HARM-063 ning veeluba nr L.VV/324779. Keskkonnaamet annab ühe keskkonnanaloo, kui tegevused on omavahel ruumiliselt või tehnoloogiliselt seotud (keskkonnaseadustiku üldosa seaduse (edaspidi *KeÜS*) § 41 lõige 1 ja 4). Vee erikasutusloa nr L.VV/324779 tingimusi muuta ei soovita. Vee erikasutusloa nr L.VV/324779 kaevandamisloaga nr HARM-063 liitmisel kaotab vee erikasutusluba nr L.VV/324779 kehtivuse.

2.3. Keskkonnanaloo taotluse ning otsuse eelnõu avalikustamine ning menetlusosaliste teavitamine

KeÜS § 44 kohaselt vaadatakse keskkonnanaloo taotlus läbi avatud menetluses, välja arvatud seadusega sätestatud juhul. KeÜS § 59 lg 4 kohaselt vaadatakse keskkonnanaloo muutmise taotluse läbi keskkonnanaloo andmiseks sätestatud korras ja loa omaja andmete muutmisel või § 59 lg 5 sätestatud juhtudel kui muutmine ei mõjuta keskkonnariski suurust, keskkonnanaloo muutmisel ei toimu keskkonnamõju hindamist ning puudub muu oluline avalik huvi avatud menetluse läbiviimiseks või keskkonnanahku vältimiseks.

Tegemist on keskkonnanaloo muutmisega, mis võib mõjutada keskkonnariski suurust. Lähtudes eeltoodust kohaldatakse keskkonnanaloo muutmise menetlusele avatud menetluse sätteid.

Loa andja teavitas menetluse algatamisest 11.08.2025 kirjaga nr DM-130549-16 ning küsis kohaliku omavalitsuse üksuselt arvamust nõuetekohaseks tunnistatud taotluse kohta (KeÜS § 43 lg 2¹, MaaPS § 49 lg 6). Rae Vallavalitsuse 09.09.2025 korraldusega nr 1331 (KOTKAS 11.09.2025 nr DM-130549-18) nõustus kohaliku omavalitsuse üksus Rae 2 turbatootmisala keskkonnanaloo muutumise taotlusega.

Loa andja teavitas avalikkust loa menetluse algatamisest 11.08.2025 väljaandes Ametlikud Teadaanded ning piirinaabreid ja mõjutatud isikuid taotluse esitamisest 11.08.2025 kirjaga nr DM-130549-17 (KeÜS § 46 lg 1 p-d 1 ja 2). Täiendavalt kaasati asjaomaseid asutusi 26.02.2026 kirjaga nr DM-130549-20. Loa andja otsustas jätta ajalehes teate avaldamata, kuna taotlusmaterjalide põhjal kavandatud tegevusega kaasnev keskkonnahäiring või -risk on nii väike, et selle vastu puudub piisav avalik huvi (KeÜS § 47 lg 2).

Kuni loa andmise või andmisest keeldumise otsuse tegemiseni on igaühel õigus esitada taotluse kohta ettepanekuid ja vastuväiteid. Avalikustamise käigus ettepanekuid ei laekunud.

Loa andja teavitas 16.06.2026 loa muutmise otsuse eelnõu valmimisest ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ja saatis menetlusosalistele ja huvitatud isikutele tutvumiseks ja arvamuste/vastuväidete esitamiseks (16.06.2026 kiri nr DM-130549-23; HMS § 48 lg 1 ja 2, § 49 lg 1, KeÜS § 47 lg 2, § 48 lg 1, 3 ja 4), määraes ettepanekute ja vastuväidete esitamise võimaluse teates märgitud tähtaja jooksul.

Eelnõu avalikustamise käigus esitasid arvamusi Maa- ja Ruumiamet ja Transpordiamet (täpsemalt peatükis 3.4).

Vastavalt HMS § 40 lg 1 peab loa andja andma enne haldusakti väljastamist menetlusosalisele võimaluse esitada kirjalikus, suulises või muus sobivas vormis asja kohta oma arvamus ja vastuväited. Keskkonnaamet küsis Aktsiaseltsilt AHTOL 16.06.2026 kirjaga nr DM-130549-23 arvamust või vastuväiteid keskkonnanloa muutmise otsuse ja loa eelnõule kahe nädala jooksul kirja saatmisest, hiljemalt kuupäevaks 02.07.2026.

Aktsiaseltsilt AHTOL ei esitanud omapoolset arvamust määratud tähtaja jooksul.

2.3. Keskkonnamõju hindamise vajalikkuse üle otsustamine

Keskkonnamõju hinnatakse, kui taotletakse luba ja kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju (KeHJS § 3 lg 1 p 1, p 2).

Keskkonnaamet peab andma eelhindangu ja kaaluma keskkonnamõju hindamise (*KMH*) vajalikkust (KeHJS § 6 lg 2¹), kuna tegemist on suuremal kui 150 ha suurusel alal turba kaevandamise loa taotlusega (KeHJS § 6 lg 2 p 2, § 6¹ lg 3, § 11 lg-te 2 ja 4 ning KeHJS § 6 lg 4 alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ (*määrus nr 224*; § 1 lg 1 ja § 3 p 11)).

Eelhindanguga selgitatakse, kas kavandatav tegevus võib eeldatavalt kaasa tuua olulise keskkonnamõju või mitte ning otsustatakse KMH algatamine või algatamata jätmine (KeHJS § 6 lg 2¹, § 6¹ lg 3, § 11 lg-d 2 ja 4).

Keskkonnaamet on andnud eelhindangu (registreeritud KOTKAS 08.05.2026 nr DM-130549-22), milles leiab, et kavandataval tegevusel puudub oluline keskkonnamõju, mistõttu KMH algatamine ei ole vajalik. Loa andmisel tuleb siiski arvestada eelhindangus välja toodud keskkonnamõju meetmetega (vt **3.3.2.**).

Eelhindamise tulemusena järeldas Keskkonnaamet, et kavandataval tegevusel puudub oluline keskkonnamõju, kuna:

1. On välistatud, et tegevus avaldab ebasoodsat mõju Natura 2000 võrgustikku aladele. Kavandataval tegevusel puudub oluline negatiivne mõju kaitstavatele loodusobjektidele, kui arvestatakse käesolevas eelhindangus toodud põhimõtteid.
2. Kavandatava tegevusega ei kaasne olulist keskkonnamõju veele ega välisõhule, samuti ei ületata piirmäärasid müra ja õhusaastatuse osas. Olulist mõju vibratsioonile osas ei kaasne. Tegevusega ei kaasne koosmõju teiste tegevustega.
3. Rae 2 turbatootmisala on samal eesmärgil kasutuses olnud. Kogu mäeeraldis on kaetud toimiva kuivendusvõrgustikuga. Eesvoolude veekvaliteeti ei mõjutata oluliselt.
4. Keskkonnavalua pikendamisega täiendavat mõju ei kaasne.
5. Kavandatava tegevusega ei kaasne mõju inimeste tervisele, heaolule ja varale, samuti avariilukordi või suurõnnetusi.
6. Tööde tegemisel keskkonnakaitsenõuetele vastavalt on avariilukordade esinemine vähetõenäoline.
7. Kavandataval tegevusel puudub oluline kumulatiivse ja piiriülene mõju.

3. KAALUTLUSED

3.1. Kaalutlused keskkonnavalua muutmisel

Taotluse lahendamisel ei ole loa andja seotud taotleja õiguslike seisukohtadega, vaid taotluse eesmärgiga - sellega, milliseks tegevuseks taotleja luba soovib. Tegevuse õiguslik kvalifitseerimine haldusmenetluses on loa andja ülesanne (Riigikohtu lahend 3-3-1-74-14, p 13). Keskkonnavalua nr HARM-063 muutmise aluseks on taotleja 15.07.2025 esitatud taotlus nr T-KL/1027030-3.

Ettevõttel on luba (seaduses ka kui kaevandamisluba) vajalik maapõuest kaevandamiseks (MaaPS § 42 lg 1). Keskkonnavalua antakse tähtajaliselt, kuna kaevandamisluba antakse kuni 30 aastaks välja arvatud liiva, kruusa, järvelubja, järve- ja meremuda kaevandamiseks, kus luba antakse kuni 15-ks aastaks (MaaPS § 60 lg 1 ja 2). Turba kaevandamise lubade kehtivust võib pikendada kuni 30 aasta kaupa, kuni kaevandatava maavara ammendamiseni (MaaPS § 67 lg 1).

Ettevõttel on luba vajalik ka vee erikasutuseks. KeÜS § 41 lg 4 sätestab, et kui tegevused on omavahel ruumiliselt või tehnoloogiliselt seotud, antakse nendeks tegevusteks üks keskkonnavalua. KeÜS § 62 10 lg 2 sätestab, et enne 2020. aasta 1. jaanuari välja antud jäätmeloa, vee erikasutusloa, veeloa, õhusaasteloa ja kaevandamisloa vormistab loa andja mõistliku aja jooksul KeÜS § 53 lg 3 alusel kehtestatud andmekoosseisuga keskkonnavalua. Kuna turbatootmisalalt liigvee suublasse juhtimine kaasneb maavara kaevandamisega, vormistab Keskkonnaamet Aktsiaselts AHTOL-e vee erikasutuseks ning maavara kaevandamiseks ühtse keskkonnavalua nr HARM-063. Vastavalt vee erikasutusloale kuivendusvesi suunatakse eesvoolu Rae 2 turbatootmisala ja sellega piirneva Rae turbatootmisala kogujakraavide süsteemi kaudu väljalaskme Ahtol-Rae 2 (HA625) abil. Tootmisala eesvooluks on Rae kraav (EELIS kood VEE1092100).

Korralduse otsustava osa punktiga 1.1 muudetakse keskkonnavalua HARM-063 kehtivusajaga kuni

28.02.2060 annab ettevõttele Rae maardlas Rae 2 turbatootmisalal õiguse alljärgnevalt:

- Maavara kaevandamine
- Vee erikasutamine
- Saasteainete viimine paiksest heiteallikast välisõhku

Kinnistu kasutusõigus

Tegevuskoha kinnistu ei kuulu ettevõttele. Tegemist on riigile kuuluva kinnistuga, mille kasutamiseks sõlmitakse rendileping keskkonnaloa alusel.

3.1.1. Maavara kaevandamine

Aktsiaselts AHTOL on turba tootmisega tegelev ettevõtte, kes tegeleb Rae 2 turbatootmisala mäeeraldisel, keskkonnakaitselubade nr HARM-063 (maapõu) ja L.VV/324779 (vee erikasutus) alusel, vähe ja hästilagunenud turba kaevandamise ning vee erikasutusega. Mõlemad keskkonnaloa kehtivad kuni 28.02.2030.

Käesolevaga muudetakse Aktsiaselts AHTOL-le antud Rae 2 turbatootmisala keskkonnaluba nr HARM-063. Rae 2 turbatootmisala keskkonnaluba pikendatakse 30 aasta võrra, liidetakse keskkonnaloa nr HARM-063 ning korrigeeritakse korrastamise suunda tänastest teadmistest lähtuvalt varasem metsastamime, jõhvikakultuuri ja osaliselt puhketsooni rajamine asendatakse taastuva soo tingimuste loomisega. Keskkonnaloale lisatakse ka välisõhu osa.

Rae 2 turbatootmisala mäeeraldisel teenindusmaa pindala on 185,51 ha, sh mäeeraldis pindalaga 149,57 ha. Tootmisala mäeeraldis koosneb kahest lahustükis, mille vahel kasvab segamets. Mäeeraldis hõlmab täielikult vähelagunenud turba aktiivse tarbevaru plokki 3 aT ja hästilagunenud turba aktiivse tarbevaru plokki 4 aT. Vähelagunenud turba (plokk 3 aT) varu puudub Rae 2 turbatootmisala mäeeraldisel kagupoolse lahustüki kagupoolsemal alal.

Kogu turbatootmisala mäeeraldisel piiresse jääv hästilagunenud turbakiht pole kaevandatav, kuna mäeeraldisel põhja tuleb paremate korrastamistingimuste loomiseks jätta ~0,2 m paksune turba jääkkiht. Maavaravaru kadu lamamisse jäetavas jääkkihis on arvutuslikult leitav järgmiselt: mäeeraldisel pindala (149,57 ha) x jääkkihi paksus (0,2 m) x hästilagunenud turba mahult massile ülemineku koefitsient (0,216) = varu jääkkihis (65 tuh t).

Kaevandatav varu on toodud järgmises tabelis:

Plokk	Maavara	Pindala (ha)	Aktiivne tarbevaru, tuh t	Kadu, tuh t	Kaevandatav varu, tuh t
3 aT	Vähelagunenud turvas	129,19	244,614	0	244,614
4 aT	Hästilagunenud turvas	149,57	578	65	513

Arvestades kaevandatava jääkvaru koguse ja Rae 2 turbatootmisala maksimaalse lubatud aastase tootmismahuga 20 tuh t soovitakse tootmisala keskkonnaluba pikendada 30 aasta võrra. Maksimaalne aastane tootmismahut jääb võrreldes kehtiva loaga samaks – 20 tuh t/a.

Taotletava maavara kasutusotstarbeks on aiandus ja põllumajandus. Kaevandatud maa kasutamise otstarve on taastuv soo.

Maakatastriseaduse § 182 lg 4 sätestab, et katastriüksusele, millele on välja antud maavara kaevandamise luba, määratakse kaevandamisloast tulenev mäetööstusmaa või turbatööstusmaa sihtotstarve.

MaaPS § 1 lg 3 kohaselt kohaldatakse kaevandamisloa andmise ja muutmise menetlusele HMS avatud menetluse sätteid, arvestades MaaPS erisusi. MaaPS § 1 lg 4 järgi kohaldatakse maavara kaevandamise keskkonnaloa andmise ja muutmise menetlusele KeÜS 5. peatükki, arvestades MaaPS-i erisusi.

MaaPS § 48 kohaselt annab kaevandamise keskkonnaloa Keskkonnaamet.

MaaPS § 49 lg 1 kohaselt esitab taotleja kaevandamise keskkonnaloa saamiseks loa andjale taotluse.

MaaPS § 66 lg 2 p 4 ja 5 kohaselt võib muuta kaevandamisluba, kui loa omaja taotleb maksimaalse aastamäära muutmist või on esitanud selleks muu põhjendatud taotluse. Käesoleva taotlusega soovib Aktsiaselts AHTOL muuta Rae 2 turbatootmisala keskkonnaluba nr HARM-063. Taotleja soovib liita keskkonnaload nr HARM-063 ja L.VV/324779 (vee erikasutustegevus on antud alal nii ruumiliselt kui tehnoloogiliselt maavara kaevandamisega seotud) ning säilitada oma tegevust Rae 2 turbatootmisala mäeeraldisel ehk pikendada loa kehtivusaega 30 aasta võrra (kuni 28.02.2060). Samuti soovitakse korrigeerida korrastamise suunda tänastest teadmistest lähtuvalt.

Turba kaevandamiseks on lubatud kaevandamisluba anda üksnes kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbaalade nimekirja või kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja kantud alale või maardlale. Kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja kantakse turbamaardla või selle osa või muu turbaala, mis on inimtegevusest mõjutatud ja mis ei oma eeldatavalt olulist looduskaitseväärtust. Rae maardla Rae 2 turbatootmisala on kantud keskkonnaministri 27.12.2016 määruse nr 87 „Kaevandamisega rikutud ja mahajäetud turbaalade ning kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekiri“ §-s 2 nimetatud kaevandamiseks sobivate turbaalade nimekirja. Kaevandamiseks lubatud turbaalasid on piiratud koguses ja seetõttu on maavara kaevandamisel oluline väljata võimalikult suur protsent kinnitatud aktiivsest tarbevarust eelkõige kaevandamiseks juba avatud aladelt. Turba kaevandamine lähtub säästva arengu seadusest, mis ei luba turba kaevandamist üle aastase juurdekasvu. Sellest nõudest tingituna on määratud ka turbakaevandamise kvoodid, millede järgimine tagab turbavaru jätkuvuse järgnevale põlvkondadele. Rae 2 turbatootmisala olemasoleva loa maksimaalne lubatud kaevandamismaht on 20 tuh t.

KeÜS § 41 lg 4 alusel antakse üks keskkonnaluba, kui tegevused on omavahel ruumiliselt või tehnoloogiliselt seotud. Aktsiaselts AHTOL soovib vee erikasutuse keskkonnaloa liita maavara kaevandamiseks antud keskkonnaloaga.

MaaPS § 49 lg 6 kohaselt saadab keskkonnaloa andja kaevandamise keskkonnaloa taotluse arvamuse saamiseks kavandatava kaevandamiskoha kohaliku omavalitsuse üksusele, kes esitab oma arvamuse kirjalikult kahe kuu jooksul taotluse saamisest arvates. Keskkonnaamet edastas Rae 2 turbatootmisala keskkonnaloa nr HARM-063 muutmise taotluse 11.08.2025 kirjaga nr DM-130549-16 Rae Vallavalitsusele. Rae Vallavalitsuse 09.09.2025 korraldusega nr 1331 (KOTKAS 11.09.2025 nr DM-130549-18) nõustus kohaliku omavalitsuse üksus Rae 2 turbatootmisala keskkonnaloa muutmise taotlusega tingimusi esitamata.

MaaPS § 50 lg 6 kohaselt tuleb taotlusele lisada kaevandamisjäätmekava, kui kaevandamise käigus tekib kaevandamisjätmeid, mida ladustatakse mäeeraldise teenindusmaal, mis ei ole jäätmeoidla jäätmeseaduse § 35² tähenduses. MaaPS § 50 lg 3 kohaselt peab taotluse seletuskiri sisaldama andmeid kaevandamise käigus tekkivate kaevandamisjätmete kohta. Rae 2 turbatootmisala keskkonnaloa nr HARM-063 muutmise taotluse seletuskirja kohaselt turba kaevandamise tootmisprotsessis kaevandamise jätmeid ei teki. Eelnevale tuginedes ei ole antavale keskkonnaloale jätmete eriosa lisamine vajalik. Juhul kui tegevuse käigus selgub, et kaevandamisjätmeid siiski tekib, on kohustus ka kaevandamise jättekava esitada või taotleda keskkonnaloale juurde jätmete eriosa.

KeÜS § 42 lg 1 p 5 kohaselt peab keskkonnaloa taotluses märkima kavandatava tegevuse eesmärgi ja põhjenduse. Aktsiaselts AHTOL on turba tootmisega tegelev ettevõtte, kes tegeleb Rae 2 turbatootmisala mäeeraldisel, keskkonnakaitsealade nr HARM-063 (maapõu) ja L.VV/324779 (vee erikasutus) alusel, vähe ja hästilagunenud turba kaevandamise ning vee erikasutusega. Mõlemad keskkonnaloa kehtivad kuni 28.02.2030. Käesoleva keskkonnakaitseala muutmise ja pikendamise taotlusega soovib arendaja liita keskkonnaloa nr HARM-063 ja L.VV/324779 ning säilitada oma tegevust Rae 2 turbatootmisala mäeeraldisel ehk pikendada loa kehtivusaega 30 aasta võrra. Samuti soovitakse korrigeerida korrastamise suunda tänastest teadmistest lähtuvalt.

3.1.2. Vee erikasutus

3.1.2.1. Lubatav tegevus

Aktsiaselts AHTOL omab keskkonnaluba nr L.VV/324779, mille liitmist taotletakse kaevandamisloaga nr HARM-063. Ettevõtte vee erikasutus seisneb kuivendus- ja sademevee juhtimises väljalaskme Ahtol-Rae 2 (HA625) kaudu suublasse, milleks on Rae kraav (EELIS kood VEE1092100). Lubatud suublasse juhitav vooluhulk on kuni 144 000 m³ kvartalis ning kuni 576 000 m³ aastas. Vee erikasutuse osas loa muutmise käigus muutusi ei tehta, kõik tingimused jäävad samaks, mis on kehtestatud vee erikasutuse keskkonnaloas nr L.VV/324779.

Korralduse otsustava osa punkt 1.1.3 annab õiguse turbatööstusmaalt sademevee suublasse juhtimiseks (VeeS § 187 p 6).

3.1.2.2. Nõuded sademevee juhtimiseks suublasse

VeeS § 2 lg 2 koostoimes keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 41 lg 1 p 1 on vee erikasutuse

aluseks keskkonnaluba.

Veeluba on kohustuslik, kui juhitakse sademevett suublasse jäätmekäitlusmaalt, tööstuse territooriumilt, sadamaehitiste maalt, turbatööstusmaalt ja muudest kohtadest, kus on saastatuse risk või oht veekogu seisundile (VeeS § 187 p 6). Ettevõtte juhivad turbatööstusmaalt sademevett suublasse Harju maakonnas Rae vallas Rae külas Soometsa kinnistult (registriosa nr 9517002, katastritunnus 65301:002:0502).

Tootmisalalt kuivendusvee suublasse juhtimine tehakse vastavalt Rae 2 turbatootmisalale väljastatud vee erikasutusloale nr L.VV/324779, mis soovitakse käesoleva taotlusega liita koos maapõue osaga ühe keskkonnakaitseloa alla. Kuivendusvesi suunatakse eesvoolu Rae 2 turbatootmisala ja sellega piirneva Rae turbatootmisala kogujakraavide süsteemi kaudu väljalaskme Ahtol-Rae 2 (HA625) abil. Tootmisala eesvooluks on Rae kraav (EELIS kood VEE1092100), mis suubub tootmisalast ligikaudu 1,7 km kaugusel Pirita jõkke (EELIS kood VEE1089200). Tootmisalalt suublasse juhitava vee aastane vooluhulk on ~576 tuh m³ aastas (~144 tuh m³ kvartalis).

Turbaheljumi edasikandumise tõkestamiseks on tootmisala kuivendusvõrk eesvooluga ühendatud settebasseinide kaudu. Lisaks kuivendusvee puhastamisele ühtlustavad settebasseinid suurveeperioodil süsteemist välja voolava vee hulka. Settebasseinid on projekteeritud selliselt, et keskmine voolukiirus settebasseinides on alla 1 cm/s, mis tagab heljumi settimise settebasseinide põhja. Settebasseine tuleb puhastada regulaarselt ja vähemalt üks kord aastas. Puhastamisel tuleb jälgida esialgseid settebasseinide mõõtmeid.

Kuna kuivendusvesi juhitakse eesvoolu ka läbi kõrvalasuva Rae turbatootmisala kogujakraavide süsteemi, tuleb arvestada, et juhul, kui kõrvalasuva Rae turbatootmisala korrastamine otsustatakse ellu viia varasemalt, tuleb Rae 2 turbatootmisala kuivendusvõrguga seotud kogujakraavid ja settebasseinid jätta toimima.

VeeS § 18 lg 2 kohaselt ei peeta heitveeks sademevett, kaevandusvett, karjäärivett, jahutusvett, maaparandussüsteemis voolavat vett ega vesiviljeluses ja hüdroenergia tootmises kasutatavat vett.

Vee erikasutuse keskkonnaluba nr L.VV/324779 anti 17.08.2015 (korraldusega nr HJR 1-15/15/433) ja selle väljaandmise ajal kehtis Vabariigi Valitsuse 29.11.2012 määrus nr 99 „Reovee puhastamise ning heit- ja sademevee suublasse juhtimise kohta esitatavad nõuded, heit- ja sademevee reostusnäitajate piirmäärad ning nende nõuete täitmise kontrollimise meetmed“, mis on tänaseks kehtetuks tunnistatud. Vee erikasutusloaga L.VV/324779 Ahtol-Rae 2 väljalaskmele on seatud kohustus seirata järgmisi näitajaid koos vastavate piirväärtustega: biokeemiline hapnikutarve (BHT₇) 15 mg/l, heljum 40 mg/l, üldlämmastik (Nüld) 45 mg/l, üldfosfor (Püld) 1 mg/l ning vesinikioonide kontsentratsioon (pH) püsima vahemikus 6–9. Seiresageduseks on määratud kord poolaastas. Täiendava nõudena on avariilukorras naftasaaduste (süsivesinikud C10–C40) sisalduse määramine.

VeeS § 130 lg 2 (jõustus 01.10.2019) alusel kehtestatud keskkonnaministri 08.11.2019 määruse

nr 61 „Nõuded reovee puhastamise ning heit-, sademe-, kaevandus-, karjääri- ja jahutusvee suublasse juhtimise kohta, nõuetele vastavuse hindamise meetmed ning saasteainesisalduse piirväärtused“ (edaspidi *määrus nr 61*) § 7 lg 7 kohaselt on sademeveele kohustuslik loaga määrata vähemalt heljumi- ja naftasaaduste sisalduse ning biokeemilise hapnikutarbe piirväärtused koos vastava seirekohustusega. Muud määruse nr 61 lisas 1 nimetatud saastenäitajate piirväärtused ja seirenõuded määratakse loas sademevee päritolu ja riskihinnangu põhjal. Turbakaevandusest ärajuhitavale sademeveele on kohustuslik loaga määrata lisaks § 7 lõikes 7 nimetatule ka üldlämmastiku ja üldfosfori sisalduse piirväärtused koos vastava seirekohustusega.

Suublasse juhitav sademevesi peab vastama määruse nr 61 lisas 1 toodud piirväärtustele (VeeS § 129 lg 4). Sademeveeanalüüsist tohib sademeveelaskme kaudu suublasse juhtida sademevett, mille saastenäitajad ei ületa määruse nr 61 lisas 1 sätestatud piirväärtusi, mis kehtivad reoveekogumisala kohta, mille koormus on 2000–9999 inimekvivalenti (edaspidi ie), välja arvatud heljumisisaldus, mis ei tohi ületada 40 mg/l ja naftasaaduste sisaldus, mis ei tohi ületada 5 mg/l (määrus nr 61 § 7 lg 1).

Kõik seiratavad näitajad ning neile loas kehtestatud piirväärtused vastavad kehtivatele nõuetele, välja arvatud naftasaadused. Seetõttu kehtestab Keskkonnaamet suublasse juhitavale veele saastenäitaja „naftasaadused (süsivesinikud C10–C40)“ piirväärtuseks 5 mg/l.

Eeltoodut arvestades on Ahtol-Rae 2 (HA625) väljalaskmele kehtestatavad saastenäitajate piirväärtused järgmised: BHT₇ 15 mg/l, heljum 40 mg/l, naftasaadused (süsivesinikud C10–C40) 5 mg/l, üldfosfor 1 mg/l ning üldlämmastik 45 mg/l.

Väljalaskme Ahtol-Rae 2 (HA625) kaudu Rae kraavi juhitud sademevesi on omaseire tulemuste põhjal alati vastanud veeloaga kehtestatud nõuetele.

Vee erikasutaja peab tagama vee juhtimisel suublasse loaga seatud piirmääradele vastavuse. Veeproovide mittevastavuse korral tuleb loa omajal kasutusele võtta asjakohased meetmed, tagamaks sademevee vastavuse loas kehtestatud piirmääradeni. Reostusnäitajate seire tulemuste mittevastavusel loas kehtestatud piirmääradele on loa andjal õigus esitada loa saajale rangemad nõuded ja/või täiendavad tingimused.

3.1.2.3. Proovivõtu- ja analüüsinõuded

Kui hinnatakse sademevee saasteainete sisaldust, määratakse suublasse juhitava kasutatud vee proovivõtu sagedus loaga (määrus nr 61 § 16 lg 1).

Proovivõtu sagedus ja koht sademevee korral saastenäitajate määramiseks täpsustatakse loas. Sademevee proove tuleb võtta vähemalt üks kord aastas, kuid loa andja ei tohi loaga määrata proovivõtu sageduseks rohkem kui üks kord kvartalis. Loa omaja võib vajaduse korral võtta proove sagedamini, kui on loaga nõutud, ja arvestada kvartali jooksul võetud proovide keskmist tulemust (määrus nr 61 § 16 lg 5). Kuivendusvee väljalaskme proovi võtmise sageduseks määratakse üks kord poolaastas, kui on turbatootmise aktiivne periood.

Kõikide reostusnäitajate (BHT7, heljum, üldfosfor, üldlämmastik) seiret tuleb teostada üks kord poolaastas II ja III kvartalis.

Soosetete vesi on looduslikult madala pH väärtusega, mistõttu sellele piirväärtuste kehtestamine ei ole asjakohane. Siiski, kuna turbatootmisalalt ärajuhitav vesi moodustub peamiselt sademeveest, siis selle pH on üldjuhul >6. Madalamad pH väärtused võivad esineda madala veeseisu ajal (vihmavee osakaal väiksem tavapärasest) või vahetult pärast kraavide kaevamist/puhastamist. **Keskkonnaamet määrab pH seire tabelisse V7, kuna turbatootmisaladelt suublasse juhitavas vees võib pH olla tavapärasest happelisem.**

Turba tootmisel ei kasutata keskkonnohtlikke ega mürgiseid aineid. Turbatootmisalalt ärajuhitav vesi moodustub peamiselt sademetest ja lumesulamisveest. Keskkonnaametile ei ole seni teada juhtumeid turbakaevandamisel toimunud naftareostuste kohta ja suublasse juhtavasse sademevette naftasaaduste sattumise tõenäosus on väga väike. **Arvestades eelnevat ja määruse nr 61 § 16 lõiget 5, määrab Keskkonnaamet loas naftasaaduste (süsivesinikud C10–C40) seire kohustuse üks kord aastas, III kvartalis.**

Esinduslikke proove peab olema võimalik võtta suublasse juhitavast sademeveest (määrus nr 61 § 14 lg 2).

Proovi võtmisel tuleb tagada proovi esinduslikkus ning proovi võtmine peab vastama VeeS § 236 lg 7 alusel kehtestatud proovivõtumeetoditele (määrus nr 61 § 14 lg 6). Proovivõtja peab proovivõtul järgima asjaomase proovivõtuvaldkonna tunnustatud meetodit ja tagama, et saadud tulemuste jälgitavus on tõendatud. Veeuuringu katselabor ning kasutatavad analüüsimeetodid peavad vastama kehtivatele nõuetele.

Sademeveeproov tuleb võtta vooluhulgaga proportsionaalse või ajas keskmistatud proovina (määrus nr 61 § 14 lg 8). Loa omaja võetav sademevee omaseire proov võib olla punktproov, kui see on võetud 30 minuti jooksul pärast sademevee äravoolu algust (määruse nr 61 § 14 lg 9).

Keskkonnaloaga nõutav omaseire kuulub veeuuringu alla. Veeuuring VeeS tähenduses on vee, vee-elustiku, veekogu põhjasette, pinnase ja reoveesette ning naftasaaduste ja muude saastavate ainete proovi võtmine ja analüüsimine veeseisundi hindamise, saastatuse kindlakstegemise, veeloatõhususe ja selle lisade kontrollimise, veeloatõhususe omaja üle tehtava kontrollseire, keskkonnatasu arvutamise ning veeloaga nõutava omaseire eesmärgil (VeeS § 236 lg 2).

Kui proove võetakse veeuuringu või joogiveeuuringu käigus, peab proovivõtja olema atesteeritud vastavas valdkonnas käesoleva paragrahvi lõike 5 alusel kehtestatud korra kohaselt, kasutama veeuuringu või joogiveeuuringu eesmärgiga sobivaid mõõte- ja proovivõtuvahendeid ning järgima asjakohast mõõtemetoodikat (VeeS § 243 lg 1). Atesteerimisele kuuluvad proovivõtuvaldkonnad määrab ning proovivõtjale esitatavad nõuded, õppeprogrammi, atesteerimise korra, atesteerimistunnistuse vormi ja atesteerimiskomisjoni töökorra kehtestab valdkonna eest vastutav minister määrusega „Atesteerimisele kuuluvad proovivõtuvaldkonnad, proovivõtjale esitatavad nõuded, õppeprogramm, atesteerimise kord, atesteerimistunnistuse

vorm ja atesteerimiskomisjoni töökord“ (VeeS § 243 lg 5). Sademevee valdkond ei ole nimetatud määruses välja toodud. Valdkonnas, milles proovivõtjaid ei atesteerita, peab proovivõtja proovivõtul järgima asjaomase proovivõtuvaldkonna tunnustatud meetodit ja tagama, et saadud tulemuste jälgitavus on tõendatud (VeeS § 243 lg 2).

Sademevee seirearuanded tuleb esitada KOTKAS-s. Kui seire tulemusel või muul viisil selgub, et keskkonnaloaga lubatud tegevusega kaasneb keskkonnoaht või oluline keskkonnahäiring, võib Keskkonnaamet KeÜS § 59 lg 1 p 2 alusel alata keskkonnaloa muutmise menetluse, et seada täiendavaid tingimusi või piiranguid. Täiendavalt on Keskkonnaametil KeÜS § 62 lg 2 p 2 alusel õigus keskkonnaluba kehtetuks tunnistada juhul, kui loa omanik ei täida loa või õigusaktiga sätestatud nõudeid.

3.1.2.4. Kaalutlus veemajanduskava rakendamiseks

Rae 2 turbatootmisala kuivendusvesi suunatakse eesvoolu Rae 2 turbatootmisala ja sellega piirneva Rae turbatootmisala kogujakraavide süsteemi kaudu väljalaskme Ahtol-Rae 2 (HA625) abil. Tootmisala eesvooluks on Rae kraav (EELIS kood VEE1092100), mis suubub tootmisalast ligikaudu 1,7 km kaugusel Pirita jõkke (EELIS kood VEE1089200). Tootmisalalt suublasse juhitava vee aastane vooluhulk on ~576 tuh m³ aastas (~144 tuh m³ kvartalis).

Keskkonnaministri 07.10.2022 käskkirjaga nr 357 „Veemajanduskavad ja meetmeprogramm lisadega“ (2022-2027) on kinnitatud Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskava 2022-2027 (edaspidi *VMK*).

Pirita jõel on moodustatud keskkonnaministri 16.04.2020 määruse nr 19 "Pinnaveekogumite nimekiri, pinnaveekogumite ja territoriaalmere seisundiklasside määramise kord, pinnaveekogumite ökoloogiliste seisundiklasside kvaliteedinäitajate väärtused ja pinnaveekogumiga hõlmamata veekogude kvaliteedinäitajate väärtused" (edaspidi *määrus nr 19*) lisas 1 neli vooluveekogumid.

Turbatootmisala kuivendusveed suunatakse Rae kraavi kaudu Pirita pinnaveekogumisse Pirita Vaskjalalt suudmeni (1089200_4, lühinimetus Pirita_4). Lääne-Eesti vesikonna veemajanduskavas on 2019. aasta andmetel pinnaveekogumi Pirita_4 koondseisund halb. Eesti pinnaveekogumite 2024.a seisundi vaheinfo andmetel on pinnaveekogumi Pirita_4 koondseisund samuti halb. Halb seisund on põhjustatud varasemalt tuvastatud elustikus elavhõbeda (Hg) sisaldusest (2022) ning benso(a)püreeeni ja perfluorooktaansulfonaadi esinemisest vees (2022). Veemajanduskava meetmeprogrammi kohaselt on veekogumi olulisteks koormusteguriteks põllu- ja metsamaa kuivendus, alla 2000 inimekvivalendi reoveepuhastid ja muud heitveelasked, kaevanduse või karjääriga seotud heitveelasked ning paisrajatised.

Rae ja Rae 2 turbatootmisala kuivendusvee keskmine vooluhulk on 0,026 m³/s. Arvestades, et kuivendusvee vooluhulk moodustab väga väikese osa Pirita jõe vooluhulgast ning seiratavad näitajad vastavad kehtestatud piirnormidele, on kuivendusvee mõju Pirita jõele minimaalne.

Pirita jõgi on Keskkonnaministri 15.06.2004 määruse nr 73 „Lõhe, jõeforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistu“ alusel määratletud lõheliste kudemis- ja elupaigana. Lõheliste elupaikadena määratletud jõgede hea seisundi säilitamisel on lisaks füüsikaliskemilistele näitajatele oluline jälgida ka hüdro morfoloogilisi tingimusi, sealhulgas hüdroloogilist režiimi, kuna veekogu füüsiline kvaliteet kajastub otseselt elustiku ja taimestiku mitmekesisuses ning bioloogilises kvaliteedis. Lõheliste elupaikade puhul on olulised füüsikaliskemilised üldtingimused pH, lahustunud hapniku sisaldus, biokeemiline hapnikutarve (BHT₇), ammoniumiioonide (NH₄⁺), üldlämmastiku (N_{üld}) ja üldfosfori (P_{üld}) sisaldus (OÜ Inseneribüroo STEIGER, töö nr 13/1094).

Pirita veekogumi (1089200_4; Pirita jõgi Vaskjalalt suudmeni) viimane seire viidi läbi 2023. aastal vastavalt Eesti Keskkonnauuringute Keskuse aruandele „Jõgede seire 2023 a.“. Seire tulemuste kohaselt oli füüsikaliskemiliste üldtingimuste ökoloogiliste seisundiklasside koondmäärang (FÜKE) 2023. aastal väga hea. FÜKE koondmäärangud on olnud kogu vaatlusperioodi (2012-2023) vältel stabiilselt väga heas või heas ökoloogilises seisundiklassis. Samas on üldlämmastiku aasta keskmised kontsentratsioonid hinnatud heasse või kesisesse ökoloogilisse seisundiklassi. Aastal 2023 oli lämmastiku sisaldus 3,7 mg/l kohta (ehk kesine). Rae 2 turbatootmisala kuivendusvee liikumistekonna pikkus mööda Rae–Lagedi peakraavi kuni Pirita jõeni on hinnanguliselt ligikaudu 1,7 km. Selle vahemaa jooksul toimub heljumi ning üldfosfori ja üldlämmastiku kontsentratsioonide osaline vähenemine, mistõttu Pirita jõkke suubuv vesi ei ole jõe elustikule negatiivse mõjuga.

Pirita jõe vooluhulk varieerub sademete poolest keskmisel aastal 1,0- 20,0 m³/s vahel. Rae ja Rae 2 turbatootmisala kuivendusvee keskmine vooluhulk on 0,026 m³/s. Arvestades, et antud vooluhulk moodustab väga väikese osa Pirita jõe vooluhulgast, turba kaevandamise käigus ei vähendata Pirita jõe vooluhulka ning seiratavad näitajad on vastanud lubatud piirnormidele (ka omaseire tulemustel), on mõju Pirita jõele, elustikule ja ka Pirita jõe hüdro morfoloogiale väike.

VeeS § 31 punkti 2 kohaselt tuleb vältida veeökosüsteemide, nendest sõltuvate maismaaökosüsteemide ja märgalade seisundi halvenemist ning parandada nende seisundit.

VeeS § 32 lõike 1 kohaselt on pinnavee kaitse eesmärk pinnaveekogumite, sealhulgas tehisveekogumite, tugevasti muudetud veekogumite ning pinnaveekogumiga hõlmamata veekogude, sealhulgas territoriaalmere, vähemalt hea seisund. VeeS § 129 lõike 5 ja määruse nr 61 § 10 lõike 1 kohaselt määratakse suubla seire keskkonnaloas.

Arvestades, et maavarade kaevandamine ei ole Pirita_4 vooluveekogumi puhul surveteguriks ning turbatootmisalalt ärajuhitava vee reostusnäitajad on alati vastanud vee erikasutusloaga kehtestatud nõuetele, on Keskkonnaamet seisukohal, et väljalaskme Ahtol-Rae 2 (HA625) kaudu ärajuhitud vesi ei mõjuta eeldatavalt Pirita_4 vooluveekogumi seisundit ning puudub oht veekogu seisundiklassi halvenemiseks. Keskkonnaamet ei määra vee erikasutajale turbatootmisalalt ärajuhitava vee juhtimisel suublasse rangemaid nõudeid ega kehtesta suubla seiret, kuid vee erikasutaja peab tagama kuivendusvee juhtimisel suublasse vee erikasutusloaga seatud piirmääradele vastavuse.

VeeS § 33 lõike 5 kohaselt tuleb pinnaveekogumiga hõlmamata veekogudes vältida prioriteetsete ainete, prioriteetsete ohtlike ainete, teatavate muude saasteainete ja vesikonnaspetsiifiliste saasteainete piirväärtuste ületamist ning vee kasutamiseks ja elustiku kaitseks vajalike kvaliteedinäitajate halvenemist. Reostusnäitajate mittevastavusel loas kehtestatud piirmääradele on loa andjal õigus esitada loa omajale rangemaid nõudeid ja/või täiendavaid tingimusi (sh suubla seire kehtestamine). Eesvoolu suunatava vee kvaliteeti jälgitakse keskkonnaloas toodud asukohtades ja sagedusel.

Juhul, kui seire tulemuste põhjal selgub, et sademevee juhtimisega turbatööstusmaalt halveneb Piritajõe seisund on loa andjal õigus nõuda täiendavate meetmete kasutusele võtmist, rangemate nõuete määramist (sh suubla seire kehtestamine).

3.1.2.5. Keskkonnatasu rakendamine

Keskkonnatasude seaduse (KeTS) § 31 lg 1 alusel on keskkonnatasu arvutamise kohustus loodusvara kasutajal, saasteainete veekogusse, põhjavette või pinnasesse heitjal. Saasteainete heitmisel veekogusse, põhjavette või pinnasesse rakendatakse KeTS § 17. Arvutustes tuleb lähtuda KeTS § 32 lg 6, mille kohaselt saastetasu arvutatakse mõõdetud või arvutatud saasteainete koguste järgi. Saastetasu arvutamisel võetakse aluseks suublasse juhitud saasteainete kogus, mis saadakse läbi kvartaalse tegeliku sademevee vooluhulga ja suublasse juhitud saasteainete kontsentratsiooni korrutise.

Isik esitab andmed suublasse juhitava vee kohta deklaratiivselt (KeTS § 333 lg 1). Keskkonnatasu deklaratsioon esitatakse hiljemalt aruandekvartalile järgneva kuu 17. kuupäevaks keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS. Keskkonnatasu arvutus tuleb esitada ka juhul, kui reaalset keskkonnakasutust pole toimunud.

Saastetasu ei nõuta, kui KeTS § 17 lõikes 1 nimetatud aineid ja ühendeid heidetakse veekogusse, põhjavette või pinnasesse sademeveega sademeveekanalisatsiooni kaudu ning see vesi vastab veeseaduse alusel KeTS § 17 lõike 1 punktides 1–7 ja 9 nimetatud ainete ja ühendite osas kehtestatud keskmistele piirväärtustele.

KeTS § 32 lg 62 kohaselt juhul, kui keskkonnaloas on sätestatud kohustus korraldada suublasse juhitud vees sisalduvate saasteainete seiret harvemini kui üks kord kvartalis, arvutatakse saastetasu selle aruandekvartali kohta, mil seiret ei teostata, viimaste saastetasu arvutamise aluseks olnud seiretulemuste alusel.

3.1.3. Paiksest heiteallikast saasteainete välisõhku viimine

3.1.3.1. Lubatav tegevus

Taotleja tegeleb turbatootmisega, rakendades freesmeetodit. Tootmistsükkel koosneb turbakihi freesimisest õhukeste kihtidena, freesitud turba pööramisest, vallitamisest, kogumisest ja aunatamisest. Seejärel toimub turba laadimine veoautodele ja selle transport.

Aktiaseltsil AHTOL on vajalik omada õhusaasteluba vastavalt keskkonnaministri 14.12.2016

määruse nr 67 „Tegevuse künnisvõimsused ja saasteainete heidete künniskogused, millest alates on käitise tegevuse jaoks nõutav õhusaasteluba” (edaspidi määrus nr 67), § 2 järgi, kuna heiteallikatest eralduvate osakeste heitkogus on 2,146 t/a mis ületab määruse nr 67 lisas välja toodud künniskogust 1 t/a.

Õhukvaliteedi piirväärtused on kehtestatud keskkonnaministri 27.12.2016 määrusega nr 75 „Õhukvaliteedi piir- ja sihtväärtused, õhukvaliteedi muud piirnormid ning õhukvaliteedi hindamiskiirid “ (edaspidi määrus nr 75). Kõrgeim koosmõju saavutatakse peenete osakeste osas, kus $14,30 \mu\text{g}/\text{m}^3$ moodustab 28,6% saasteainele kehtestatud 24 h piirväärtusest.

Määruse nr 56 § 20 lg 10 kohaselt esitatakse LHK projektis andmed käitise tegevusega kaasneva võimaliku lõhnaaine esinemise kohta, mis võib põhjustada lõhnaaine häiringutaseme ületamise. Käitise tegevusega ei kaasne lõhnaemissiooni.

Määruse nr 56 § 20 lg 11 kohaselt tuleb LHK projektis anda müra võimalikkuse esinemise hinnang, milles esitatakse andmed müraallikate kohta, mis võivad põhjustada normtaseme ületamist. Turba kaevandamisel kasutatav tehnika põhjustab müra, mis on sarnane põlluharimisel tekkiva müraga. Taotlusele on koostatud müra hajumise mudel, mille kohaselt jääb käitise müra päevane tase lähima elamu juures tasemele ~30 dB ehk müra mudeldamise tulemusena ei ületata Loopere kinnistu majapidamise õuealal II kategooria päevast piirväärtust. Täiendavate müra vähendamise või tõkestamise meetmeid ei ole vaja rakendada, kuivõrd turbatootmisega kaasnev müratase ei levi olulisel määral väljapoole tootmisterritooriumi piiri ning kehtestatud piirväärtusi ei ületata.

3.2. Loa muutmisest keeldumise aluste väljaselgitamine

Loa andja kohustus on selgitada välja kõik asjaolud, millel on otsuse tegemisel määrav tähtsus. Menetluse käigus kogutud andmestiku põhjal on vajalik välja selgitada, kas konkreetse loa taotluse puhul esineb loa muutmisest keeldumise aluseid.

Loa andjale teadaolevalt ei esine loa muutmisest keeldumise aluseid (KeÜS § 52 lg 1 ja 2, MaaPS § 55).

- tegevus vastab õigusaktidega sätestatud nõuetele (KeÜS 52 lg 1 p 4, MaaPS § 55 lg 1);
- tegevusega ei kaasne keskkonnoahtu (KeÜS § 52 lg 1 p 6). Keskkonnaamet järeldas, et tegevusel puudub oluline keskkonnamõju 08.05.2026 dokumendiga nr DM-130549-22;
- tegevusega kaasnevate heidete lisandumisel ei ole keskkonna kvaliteedi piirväärtus ületatud (KeÜS § 52 lg 1 p 8, MaaPS § 55 lg 1);
- kohaliku omavalitsuse üksus nõustus keskkonnaloa muutmisega tingimusi esitamata (MaaPS 55 lg 2 p 11). Loa muutmise otsuse ja loa eelnõude avalikustamisel ei esitanud kohaliku omavalitsuse üksus täiendavalt ettepanekuid ja vastuväiteid;
- tehtavad tööd ei mõjuta kaitstavat loodusobjekti oluliselt ebasoodsalt (MaaPS § 55 lg 2 p 12). Keskkonnaameti 08.05.2026 dokumendiga nr DM-130549-22 kinnitatud KMH eelhinnangu järeldus oli, et kavandatava tegevusega ei kaasne olulist keskkonnamõju;
- taotleja ei ole karistusregistrisse kantud kaevandamise ega kaevandamisjäätmete käitlemise

nõuete eiramise eest (karistusregistri päring seisuga 15.07.2026, MaaPS § 55 lg 3 p 1);

- maavara kaevandamiseks ja töötlemiseks kasutatava maa katastriüksuse sihtotstarve määramise ja muutmise nõuded on sätestatud maakatastriseaduses.
- MaaPS § 55 lg 2 p-s 1-9 ja lg 3 p-s 2-3 toodud asjaolusid Rae 2 turbatootmisala mäeeraldise, selle teenindusmaa või nende asukohaga seoses ei esine, seega ei ole nimetatud punkte keeldumise alusena asjakohane käsitleda.

3.2.1. Eraldi on pikemalt käsitletud MaaPS § 55 lg 2 p-s 10 ja KeÜS § 52 lg 1 p-s 7 sätestatud keeldumise aluseid. Turba kaevandamisega kaasnevad märkimisväärsed keskkonnahäiringud, mille vältimist tuleb MaaPS § 55 lg 2 p 10 rakendamisel käsitleda riigi huvina. Selliseid häiringuid võib lubada üksnes tingimusel, et need on proportsionaalsed võrreldes kasuga, mida kaevandamisest saadakse. KeÜS § 52 lg 1 p 7 tuleneva keeldumise aluse puhul ei tule hinnata ainult seda, kas kaevandataval turbal on kasutusostarve, vaid ka seda, kas loodusvara kasutus pole ilmselt raiskav. Turba kaevandamisel ei kasutata turvast üksnes loodusvarana, vaid mõjutatakse ökosüsteemi tervikuna. Looduslikus seisundis raba pakub peale turbaga varustamise muid olulisi looduse hüvesid (n-ö ökosüsteemide teenuseid), nt puhta vee säilitamine ja süsiniku sidumine.

Keskkonnakaitseloa andmisel või muutmisel (sh pikendamisel) turba kaevandamiseks kaalutakse, mis võiks olla hinnanguliselt taotletava tegevusega kaasneda võiv kahju ökosüsteemide teenustele ning kas kaevandamisest saadav eeldatav lisandväärtus kaevandatud turba kohta kaalub üles potentsiaalse kaevandamisega ökosüsteemidele tekitatava kahju. Ökosüsteemide teenuste hindamiseks kasutati mudelit, mis on välja töötatud Tartu Ülikooli ja Eesti Maaülikooli 2023. aastal valminud Eesti maismaaökosüsteemide hüvede (ökosüsteemide teenuste) sotsiaalmajandusliku väärtuste üleriigilisel hindamisel ja kaardistamisel tehnilises lõpparuandes toodud materjale kasutades mõningate kohandustega mõju hindamiseks turba kaevandamisele. Keskkonnaametile esitatud taotluse kohaselt kaevandatavat turvast ei plaanita kasutada ainult energeetikasektoris energia saamise eesmärgil. Seega liigitub antud juhul tegevus maakasutuse, maakasutuse muutuse ja metsanduse sektorisse (tuntud ka kui LULUCF sektorisse).

Loa andja hindas taotletava tegevuse tõttu ökosüsteemide teenustele kaasneda võivat kulu ning seda, mis on taotluse kohaselt maavara kaevandamisest saadav eeldatav lisandväärtus parimate teadmiste järgi seisuga 03.06.2026. Keskkonnaameti ökosüsteemide hindamise juhendis on detailsemalt kirjeldatud ka seost ökosüsteemiteenuste väärtuste arvestamise metoodikaga. Lühidalt välja tuues: ELME2 (ELME on lühend Keskkonnaagentuuri projektile „Elurikkuse sotsiaal-majanduslikult ja kliimamuutustega seostatud keskkonnaseisundi hindamiseks, prognoosiks ja andmete kättesaadavuse tagamiseks vajalikud töövahendid”) raames hinnati ja kaardistati 22 erineva ökosüsteemiteenuse ehk looduse hüve paiknemine, kogused ja võimalusel majanduslik (rahaline) väärtus. Turbakaevandamislubade andmise konteksti tarbeks valiti välja need ELME2 raames hinnatud-kaardistatud ja asjakohased teenused, millele turba kaevandamine eeldatavalt kahju teeb. Kasutati kõigi kolme peamise ökosüsteemiteenuse klassi – reguleerivad ja säilitavad, varustavad ning kultuuriteenused – hüvesid. Valiti seitse teenust: globaalne kliimaregulatsioon, veevoogude reguleerimine, elupaikade pakkumine, lokaalne kliimaregulatsioon, loodusannid- jõhvikad, loodusturism ja virgestusväärtus.

Turbaaladel valitud seitsmest olulisest ökosüsteemiteenusest omavad majandusliku väärtuse hindamise indikaatorit viis. Seetõttu loodi tööriista sisendiks kaks erinevat kuumkohtade kaarti: rahalist väljavõtet võimaldava viie teenuse majandusliku väärtuse kiht ning detailsem, skaalale 0-5 standardiseeritud seitsme teenuse biofüüsikaliste väärtuste kiht. Viie teenuse rahalise väärtuse kihi loomiseks liideti kokku globaalse kliimaregulatsiooni, veevoogude reguleerimise, jõhvicate, loodusturismi ja virgestusväärtuse majanduslikku väärtust kirjeldavad kihid. Seitsme teenuse biofüüsikaliste väärtuste kiht koosneb juba nimetatud viiest hüvest ning lisaks on arvestatud ka elupaiga- ja lokaalse kliimaregulatsiooni hüvedega. Seitsme teenuse biofüüsikaliste väärtuste kihi loomisel tuli arvestada, et kõik ökosüsteemiteenused on hinnatud ja kaardistatud vastavalt konkreetsele hüvele asjakohasele meetodikale, mistõttu on kõikide hüvede kihid erinevas skaalas ja eri ühikutega.

Võimaldamaks hüvede väärtuste liitmist üheks nn kuumkohtade ehk ökoloogiliselt väärtuslikumate ja vähemväärtuslike kohtade kihiks, standardiseeriti kasutatud kihid ühtsele skaalale 0-5. Eelnevalt logaritmiti mulla orgaanilise süsiniku kaardi väärtused normaaljaotusele vastavaks. Seejärel liideti kihid kokku ning standardiseeriti veelkord skaalale 0-5. Huvipakkuva ala keskmine teenuste väärtus ümardatud lähima täisarvuni määrab seisundiklassi.

Analüüsi tulemusena selgus, et mudelarvutuses seitsme standardiseeritud teenuse keskvväärtuses jäi taotletav turbatootmisala seisundiklassi nr 2 (täpne nr 1,92), mille alusel liigitakse see ökosüsteemiteenuste seisundiklassi „vilets“. Sellisel juhul peab rahaline kasu olema võrdväärne ökoloogilise kahjuga või seda ületama.

Ökosüsteemide teenuste rahaliseks väärtuseks taotletaval alal saadi 31 973 831,81 eurot. Taotluse kohaselt on kaevandatava hästilagunenud turba kogus 513 tuhat tonni, vähelagunenud turba kogus 244,614 tuhat tonni (seisuga 30.09.2024). Suur osa Eestis kaevandatud turbast eksporditakse põllumajandussaaduste kasvatamiseks teistes riikides ning seega üldist panust toidu julgeolekusse globaalselt on raske rahas väärtustada. Võttes aluseks Kliimaministeeriumis valminud turba tootmise majandusanalüüsi andmed seisuga 04.09.2024, siis lisandvväärtus Eestis tonni kaevandatud turba kohta võiks olla 46,4 eurot. Arvestades taotluses toodud kaevandatava turba kogust, siis saadi tänaste hindade juures potentsiaalseks lisandvväärtuseks kaevandamisel 35 153 290 eurot.

Keskkonnaloa andja keeldub keskkonnaloa andmisest, kui loa alusel kavandatava tegevuse käigus kasutatakse loodusvarasid ebaotstarbekalt või põhjustatakse loodusvarade seisundi olulist halvenemist, arvestades taastuva ja taastumatu loodusvara säästva kasutamise põhimõtet (MaaPS § 55 lg 1 koosmõjus KeÜS § 52 lg 1 p 7). Ökosüsteemide hindamise juhendi kohaselt eeldatav lisandvväärtus on suurem kui ökoloogiline kahju. Arvestades, et ala on juba kaevandamiseks avatud ning taotletavalt mäeeraldiselt on varasemalt juba kaevandatud, siis kaalutluse tulemusel leiti, et loodusvara kasutus on otstarbekas ja säästlik ning sellest kaalutlusest lähtuvalt loa muutmiseks keeldumise alust ei esine. Lisaks kaalub maavara lõpuni ammendamine ja ala korrastamine üles ökosüsteemide kahju.

Vastavalt ka strateegilises dokumendis „Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“ toodud

eesmärkidele ja põhimõtetele tuleb maardlate kasutusse võtmisel eelistada juba avatud maardlate maksimaalset võimalikku kasutamist, mille kohta on piisavalt vajalikku informatsiooni nii keskkonnatingimuste kui ka kaevandamise tehnoloogiliste võimaluste kohta. Kaevandamise jätkamine juba avatud ja kaevandamisega rikutud maa-alal on keskkonnasäästlikum kui täiesti uute alade kasutusele võtmine.

3.2.2. Mõju kliimale

Järgnevalt on selgitatud kavandatud tegevusega kaasnevat mõju kliimale, kasutades analoogiaana Soosaare III turbatootmisala KMH aruannet ("Soosaare III turbatootmisala töötamisega kaasneva keskkonnamõju hindamise aruanne", töö nr 23/4607, OÜ Inseneribüroo STEIGER), leitav KMH registrist numbriga [KMH00323](#).

Turbatootmisaladega seotud heited raporteeritakse rahvusvahelises kliimaaruandluses LULUCF sektori märgalade kategoorias. Tulenevalt LULUCFi määrusest (EL) 2018/841 on Euroopa Liit seadnud üldeesmärgi saavutada LULUCFi sektoris 2030. aastaks netosidumine 310 miljonit tonni CO₂ ekv ning Eesti riiklik eesmärk on LULUCF sektoris 2030. aastaks suurendada sidumist või vähendada heidet 434 kt CO₂ ekv võrra baasperioodi (2016–2018) keskmisega võrreldes.

Käesoleval juhul on tegu olemasoleva tegevuse jätkumisega, mille emissioonid (nii *on-* kui *off-site* emissioonid) sisalduvad juba olemasolevas kliimaaruandluses ja aastaste emissioonide suurenemist ei planeerita. Siiski moodustavad kavandatava tegevusega kaasnevad arvutuslikud kasvuhoonegaaside heited olulise osa nii turbasektori aastastest heidetest kui ka aastaks 2035 planeeritud Eesti kasvuhoonegaaside netoheite sihttasemest.

Peamiseks leevendusmeetmeks turbatootmisala puhul on oluline etapiviisiline turbatootmisala korrastamine väljakute ammendamise järgselt, mis vähendab ala *on-site* heidet. Arvutuslikku *off-site* heidet on võimalik vähendada vaid toodetavate turbakoguste vähendamisega. Kasvuhoonegaaside vähenemise prognooside tegemisel tuleb arvestada erinevate riskidega (sh majanduslikud, poliitilised), mis võivad kaasneda kliimaneutraalsuse poole liikumisega. Rae 2 turbatootmisala töötamisele nagu ka kõikidele majandussektoritele tervikuna, võib edaspidi olla vajalik seada täiendavaid keskkonnatingimusi, mis tehnoloogianeutraalselt arvestavad kliimaneutraalsuse saavutamise eesmärgi sh ajalist mõõdet (nt kehtestades keskkonnalubadega summaarse lubatud kasvuhoonegaaside heitkoguse vastavalt riiklikele vahe-eesmärkidele).

Eeltoodust lähtuvalt lisab Keskkonnaamet loale järgneva kõrvaltingimuse:

- Oluline on etapiviisiline turbatootmisala korrastamine väljakute ammendamise järgselt.

Kasvuhoonegaaside heite piiramise kohustuse olulised küsimused peab parima kättesaadava teadusinfo ja Eesti rahvusvaheliste kohustuste põhjal otsustama seadusandja. Selleks on aegsasti vaja kehtestada realistlik ja õiguslikult siduv etapiviisiline ja sektoripõhine heitekoguste jaotuskava kliimaneutraalsuse saavutamiseks. Käesoleva korralduse koostamise ajaks ei ole turbatootmise sektorile kehtestatud sektoripõhist etapiviisilist heitkoguste vähendamise kava.

Heitekoguste kontrollimise üldised kliimaeesmärgid ei sea arendustele piiranguid jäiga arvulise normina, sest niisuguste eesmärkide saavutamine ei sõltu vaid kavandatavast käitise, vaid väga paljude tegevuste koosmõjust. Sektori- või käitisepõhiste konkreetsete arvuliste normide määramine on poliitiliste valikute küsimus.

Eesti on ühinenud rahvusvaheliste lepetega, et vähendada KHG emissiooni ja muuta tootmine keskkonnasõbralikumaks. Eestis tegutsevate turbatootjate andmetel võib soodsatel ilmastikuoludel planeerida turba toodanguks ligikaudu 150 - 200 t hektari kohta aastas (ligikaudu 1000 m³ kaaluga 150 - 200 kg m³). Rae 2 turbatootmisala kehtivas keskkonnaloas on maksimaalne aastane tootmismah 20 tuh t, muutmistaotluses on märgitud 20 tuh t, mida piirab Harju maakonna turba kaevandamise aastamäär (vastavalt Vabariigi Valitsuse 22.12.2016 määrusele nr 150 „Turba kaevandamise aastamäär ning kriitilise ja kasutatava varu suurus“). Kui ilmastikuolud seda võimaldavad, on maksimaalse mahu määras turvast tootes võimalik kiiremalta maavaravaru ammendada ja ala varem korrastada.

Keskkonnaameti seisukoht on järgnev:

21.07.2024 muudeti määrust nr 87 ja selle lisas 1 ja 2 olevatest nimekirjadest jäeti välja terve hulk turbaaladest. Määruse nr 87 muutmise eelnõu seletuskirja kohaselt piiratakse muudatuste tulemusena uute turba kaevandamislubade andmist ning on märgitud, et määruse muutmine aitab kaasa kliimamuutuste leevendamisele ja Eesti keskkonnaeesmärkide täitmisele.

Ökosüsteemide hindamise juhendis on LULUCF eesmäärke arvesse võetud kliimaregulatsiooni ökosüsteemiteenuse ehk mulla orgaanilise süsiniku varu väärtustamise kaudu. Kaalutluse põhimõte on, et mida kõrgema väärtusega on antud kohas kliimaregulatsiooni ökosüsteemiteenus st mida rohkem on turbasse orgaanilist süsinikku talletunud, seda suurem on ökosüsteemiteenustele kaevandamisega tekkiv kahju ning seda olulisem on antud kohas vältida loodusliku turbaala maakatte muutumist tugevalt inimõjuliseks kaevandamisalaks. Kuna Rae maardla on inimtegevuse poolt juba tugevasti mõjutatud, on Rae 2 turbatootmisala turba tootmisega jätkamine põhjendatud nii kohaliku piirkonna sotsiaalmajandusliku arengu kui ka maavara säästliku kasutamise seisukohast.

3.3. Kõrvaltingimuste seadmine

Haldusorgan võib anda haldusakti kõrvaltingimusega, milleks muu hulgas on haldusakti hilisema muutmise, kehtetuks tunnistamise või kõrvaltingimuse kehtestamise võimaluse jätmine (HMS § 53 lg 1 p 4). Haldusakti kõrvaltingimuse võib määrata siis, kui haldusakti andmine tuleb otsustada halduse kaalutusõiguse alusel (HMS § 53 lg 2 p 3). Keskkonnaluba on haldusaktiks, mille andmise või mitte andmise ning mille kehtivuse otsustab loa andja kaalutusõiguse alusel.

HMS § 3 lõike 1 kohaselt võib haldusmenetluses piirata isiku põhiõigusi ja -vabadusi ning tema muid subjektiivseid õigusi ainult seaduse alusel. Haldusmenetluse üksikasjad määrab haldusorgan kaalutusõiguse alusel (HMS § 5 lõige 1). Kaalutusõigus tuleb teostada kooskõlas volituste piiride, kaalutusõiguse eesmärgi ning õiguse üldpõhimõtetega, arvestades olulisi

asjaolusid ning kaaludes põhjendatud huve (HMS § 4 lõige 2). MaaPS § 56 lõige 2 punkt 5 alusel märgitakse kaevandamisloa lahtrisse „Kõrvaltingimused“ nõuded, mis seatakse maapõue kaitse ja maavaravarude ratsionaalse kasutamise tagamiseks ning inimese tervisele, varale ja keskkonnale kaevandamisest ja kaevandamisjäätmete käitlemisest tuleneva kahjuliku mõju vähendamiseks. Kaevandamisloaga reguleeritakse vaid mäeeraldises ja mäeeraldise teenindusmaal läbiviidavaid tegevusi ning nähakse ette leevendusmeetmeid otseselt kaevandamisest tulenevatele keskkonnamõjudele.

3.3.1. Kohaliku omavalitsuse üksuse esitatud tingimused

Rae Vallavalitsuse 09.09.2025 korraldusega nr 1331 (KOTKAS 11.09.2025 nr DM-130549-18) nõustus kohaliku omavalitsuse üksus Rae 2 turbatootmisala keskkonnaloa muutumise taotlusega ilma tingimusi esitamata.

3.3.2. Keskkonnaloale kantavad kõrvaltingimused

Keskkonnaamet on kavandatava tegevuse kohta andnud keskkonnamõjude eelhinnangu ning otsustanud 08.05.2026 kirjaga nr DM-130549-22 Rae 2 turbatootmisala keskkonnaloa muutmise taotlusele jätta KMH algatamata. Eelhinnangu lõppjärelendusena leiti, et kavandataval tegevusel puudub oluline negatiivne keskkonnamõju. Keskkonnahäiringute vältimiseks ja leevendamiseks esitati eelhinnangus järgmised keskkonnameetmed, millega tuleb loa andmisel arvestada:

Keskkonnaamet seab Rae 2 turbatootmisala keskkonnaloa nr HARM-063 kõrvaltingimusteks keskkonnamõju hindamise algatamata jätmise otsuses toodud leevendavad keskkonnameetmed:

1. Turba tootmisel tuleb täita kõiki keskkonnakaitsealaseid ning tule- ja tööohutusalaaseid nõudeid.
2. Aunade temperatuuri tuleb mõõta perioodiliselt, et vältida nende isesüttimist.
3. Tuleohutuse tagamiseks peab turbatootmisalal olema tagatud piisav veehulga kättesaadavus.
4. Vältimaks lekete tekkimist tootmisterritooriumil, tuleb remondi- ja hooldustöid teha selleks ettenähtud hooldusplatsil, kus on olemas vastavad vahendid reostuse koristamiseks või neutraliseerimiseks. Kui avariileke toimub turbatootmisalal, tuleb pinnasesse imbunud leke kiiresti likvideerida, toimetada kas hooldusplatsile või jäätmehooldusse.
5. Peatada turba tootmine ja laadimine tugeva tuule korral (alates 12 m/s).
6. Transpordi liikumisel tuleb vältida ülemäärast tolmu teket ning regulaarselt niisutada karjääri juurdepääsuteid.
7. Vältimaks ülenormatiivsete müra tasemete tekkimist tuleb tagada, et masinad oleks tehniliselt korras ning nende töömüra jääks tootja kinnitatud tasemele.
8. Reostusnäitajate mittevastavusel loas kehtestatud piirmääradele on loa andjal õigus esitada loa saajale rangemaid nõudeid ja/või täiendavaid tingimusi, sealhulgas suubla seire kehtestamist. Eesvoolu suunatava vee kvaliteeti jälgitakse keskkonnaloas määratud asukohtades ja sagedusel. Kui tegevusega kaasneb pinnaveekogumi (Pirita_4) seisundi halvenemine, on Keskkonnaametil samuti õigus kehtestada rangemaid nõudeid.

Täiendavalt lisatakse keskkonnaloale kõrvaltingimus:

9. Oluline on etapiviisiline turbatootmisala korrastamine väljakute ammendamise järgselt.

3.4. Avalikustamise käigus esitatud ettepanekute ja vastuväidete kaalumine

Keskkonnaloa nr HARM-063 muutmise otsuse ja loa eelnõude avalikustamise laekusid arvamused, mis nõustasid keskkonnaloa muutmise ja ei toonud välja loa eelnõu muutmise vajadust. Alljärgnevalt on välja toodud arvamused täpsemalt.

Maa- ja Ruumiamet esitas Keskkonnaametile 02.07.2026 kirjaga nr 7-1/25/12265-6 arvamuse Rae 2 turbatootmisala keskkonnaloa nr HARM-063 muutmise korralduse ja loa eelnõude kohta (KOTKAS 02.07.2026 nr DM-130549-24). Arvamuses nõustuti keskkonnaloa muutmise täpsustades seda järgmiselt:

Rae 2 turbatootmisala kuivendusvõrguga seotud kogujakraavid ja settebasseinid tuleb jätta toimima. Vee erikasutaja peab tagama vee juhtimisel suublasse loaga seatud piirmääradele vastavuse.

Maa- ja Ruumiameti maaparanduse osakond nõustub Rae 2 turbatootmisala keskkonnaloa nr HARM-063 muutmise korralduses ja loa eelnõus tooduga.

Transpordiamet teatas 02.07.2026 e-kirjaga (KOTKAS 02.07.2026 nr DM-130549-25), et Rae 2 turbatootmisala kattub osaliselt lennuvälja kaitsevööndiga ning tulenevalt töömahtudest ja puhkuste perioodist palutakse materjalide ülevaatamiseks täiendavalt lisaaega. Vastamise tähtaja pikendamist paluti kuni 20.07.2026.

Keskkonnaamet pikendas Rae 2 turbatootmisala keskkonnaloa muutmise otsuse eelnõule arvamuse avaldamise tähtaega kuni 14.07.2026 (KOTKAS 09.07.2026 nr DM-130549-26), selgitades, et kuna Rae 2 turbatootmisala keskkonnaloa muutmise menetlustähtaeg on 16.07.2026 ei ole võimalik pikendada arvamuse esitamise tähtaega kuni 20.07.2026.

Transpordiamet esitas Keskkonnaametile 14.07.2026 nr 7.1-7/26/13368-6 arvamuse Rae 2 turbatootmisala keskkonnaloa nr HARM-063 muutmise korralduse ja loa eelnõude kohta (KOTKAS 15.07.2026 nr DM-130549-27). Arvamuses nõustuti keskkonnaloa muutmise ja loa eelnõudega.

3.5. Otsekohalduvad nõuded

Keskkonnaloaga kaasnevad käitajal seadusandlusest tulenevad õigused ja kohustused. Ettevõtte peab järgima MaaPS, VeeS ja nende alamaktides kajastatud nõudeid ning kohustusi. Keskkonnaamet on seisukohal, et seadusandlusest tulenevaid nõudeid ei ole otstarbekas kanda keskkonnaloale. Olulisemad keskkonnavalased kohustused loa omajale on toodud Keskkonnaameti kodulehel rubriigis „Keskkonnakaitseloa omaja meelepea“. Kohustused on leitavad Keskkonnaameti kodulehe aadressilt: [Loa omaja meelepea | Keskkonnaamet](#).

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti

andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

(allkirjastatud digitaalselt)

Merike Rosin

peaspetsialist juhataja ülesannetes

maapõuebüroo

Lisad:

1. Keskkonnaluba
2. LHK projekt
3. LHK lisa - Käitise asukoha kaart sobivas, kuid mitte väiksemas kui 1:20 000 mõõtkavas - Gr_1._Kaitise_asukoha_kaat_Rae_2.pdf
4. LHK lisa - Heiteallikate asendiplaan või koordinaatidega skeem, kuid mitte väiksemas kui 1:5000 mõõtkavas - Gr_2._Kaitise_asendiplaan_Rae_2.pdf
5. LHK lisa - Mürallikate kaart koos müratasemega - Rae_2_turbatootmisala_toostumura_hajumine_PAEV.pdf
6. LHK lisa - Manused - Rae_2_Airviro_hajumispildid_06.2025.rar
7. Mäeeraldis plaan
8. Geoloogilised läbilõiked
9. Korrastatud maa plaan

Teadmiseks: Aktsiaselts Tallinna Lennujaam, AS Airport City, AS Gaasivõrk, Eesti Geoloogiateenistus, Kinnisvara Projekt OÜ, Maa- ja Ruumiamet, Rae Vallavalitsus, Riigi Kaitseinvesteeringute Keskus, Riigimetsa Majandamise Keskus, Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet, Transpordiamet

Jürgen Ojangu
vanemspetsialist
maapõuebüroo

Marko Ansip
spetsialist
välisõhubüroo

Valerija Svätskaja
spetsialist
veeosakond